

Η ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Τί είναι η περιγραφική αξιολόγηση;

- Μέθοδος που δεν χρησιμοποιεί βαθμολογικούς ή εγγράμματους χαρακτηρισμούς, αλλά ποιοτικές περιγραφές της μάθησης, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των μαθητών/-τριών. Αποτελεί ολιστική προσέγγιση αξιολόγησης.

Συγκεκριμένα

- Δεν περιορίζεται μόνο στον γνωστικό τομέα και στο τελικό προϊόν μάθησης, αλλά
- συνεκτιμά συστηματικά την προσπάθεια του μαθητή,
- την εξατομικευμένη πορεία μάθησης που ακολουθεί, καθώς
- και ικανότητες και δεξιότητες που ανήκουν στον κοινωνικοσυναισθηματικό τομέα

Τί αποτιμά;

- Το ενδιαφέρον, την προσπάθεια, τη συμμετοχή, τη διάθεση συνεργασίας του μαθητή
- Κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες
- την παρατηρητικότητα, κριτική ικανότητα- και ειδικότερα κατά γνωστικό αντικείμενο-
- τις διάφορες μαθησιακές περιοχές σύμφωνα με το ΑΠ
- Τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντα του μαθητή

Σήμερα και τότε...

- Η παραδοσιακή πρακτική για την αξιολόγηση του μαθητή και της μαθήτριας περιορίζεται στην αποτίμηση του αποτελέσματος και στην αξιολόγηση των ακαδημαϊκών επιτευγμάτων τους.
- Η σύγχρονη αξιολογική πρακτική προσεγγίζει την αξιολόγηση όχι ως διαπιστωτική πράξη, αλλά ως μαθησιακή, διδακτική και αναστοχαστική διαδικασία με στόχο την πολύπλευρη ανάπτυξη του μαθητή και της μαθήτριας.

Χαρακτηριστικά περιγραφικής αξιολόγησης

- Απευθύνεται εξίσου σε γονείς και μαθητές
- Δεν περιγράφει μόνο το βαθμό επίτευξης των στόχων της διδασκαλίας, αλλά προτείνει τρόπους βελτίωσης των αδυναμιών των μαθητών/τριών, προβάλλοντας ιδιαίτερα την προσπάθεια και τη συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- Ενισχύει τα θετικά χαρακτηριστικά των μαθητών και τους παροτρύνει να εντείνουν τις προσπάθειες τους.

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν ... (από την μελέτη των οδηγών ΙΕΠ)

- α) Να κατανοήσουν τη λογική της περιγραφικής αξιολόγησης, η οποία ως εναλλακτική μορφή εκπαιδευτικής αξιολόγησης έχει κυρίως ανατροφοδοτικό χαρακτήρα,
- β) να εξοικειωθούν με μεθόδους διερεύνησης και συλλογής αξιολογικών στοιχείων, καθώς
- επίσης και με τη διαδικασία της ερμηνείας και της αξιοποίησής τους,
- γ) να κατανοήσουν την ανάγκη καθορισμού κριτηρίων σε μια διαδικασία περιγραφικής

Και...

αξιολόγησης των μαθητών και των μαθητριών
σε ποικίλους τομείς,

δ) να αξιοποιούν διαδικασίες σύνθεσης και
αποτύπωσης του μαθησιακού προφίλ του μαθητή
και της μαθήτριας με μια δυναμική προοπτική,
να προσδιορίζουν τις κατακτήσεις τους αλλά
και να εντοπίζουν τομείς που χρειάζονται
βελτίωση.

Προσεγγίσεις της περιγραφικής αξιολόγησης

- Η αξιολόγηση αφορά τη συλλογή, την ερμηνεία και την αξιοποίηση πληροφοριών σχετικά με τη διαδικασία, αλλά και τα αποτελέσματα της μάθησης, εστιάζοντας σε δύο βασικές προσεγγίσεις: α) την αξιολόγηση της μάθησης και β) την αξιολόγηση για τη μάθηση(αναστοχαστική) , και μπορούν να αξιοποιηθούν συμπληρωματικά. Στηρίζονται :
 - α) στη συλλογή «ενδείξεων», «τεκμηρίων», «αποδεικτικών στοιχείων» σχετικών με τη μαθησιακή πορεία, την εξέλιξη και την ανάπτυξη των μαθητών/-τριών σε μια συνεχή βάση και

***“Εκπαίδευση είναι η εκμάθηση της τεχνικής της
χρήσης της γνώσης”Whitehead***

β) στη σύνθεση του μαθησιακού προφίλ του μαθητή και της μαθήτριας με σκοπό :

Στην ενημέρωση των μαθητών /-τριών και των γονέων/κηδεμόνων τους με έναν ανατροφοδοτικό προσανατολισμό.

Εφαρμογή της περιγραφικής αξιολόγησης στο γυμνάσιο ,γιατί

- *Εξυπηρετεί καλύτερα την ανατροφοδοτική λειτουργία της αξιολογικής διαδικασίας
- * υπηρετεί τους σκοπούς και τους στόχους των Προγραμμάτων Σπουδών
- *αμβλύνει την πίεση για βαθμοθηρία και τον υπέρμετρο ανταγωνισμό που δημιουργείται ανάμεσα στους μαθητές
- *Παρέχει τη δυνατότητα αναλυτικής, διαφοροποιημένης και συνολικής περιγραφής των επιδόσεων του μαθητή
- *Μπορεί να λειτουργήσει ως παρωθητικός παράγοντας βελτίωσης και ενίσχυσης της αυτογνωσίας και αυτοαντίληψης του μαθητή.

- Οι εκπ/κοί μπορούν να εκτιμήσουν το βαθμό επίτευξης των διδακτικών και παιδαγωγικών στόχων και να αντλήσουν πληροφορίες για την αποτίμηση της διαδικασίας της διδασκαλίας και της μάθησης στην προοπτική της αναμόρφωσής της.

Αρχές περιγραφικής αξιολόγησης

- * Η χρήση ποικίλων μεθόδων για τη συλλογή των αξιολογικών δεδομένων.
- * Ο καθορισμός κριτηρίων αξιολόγησης με βάση συγκεκριμένους τομείς που αφορούν την προσέγγιση του διδακτικού αντικειμένου, αλλά και τη συμμετοχή του/της μαθητή/-τριας τόσο κατά την ανάπτυξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας στην τάξη όσο και στη ζωή του σχολείου σε διάφορες συλλογικές δράσεις.

Και ...

- * Η συμμετοχή των μαθητών/-τριών στην αξιολογική διαδικασία (διαμόρφωση κριτηρίων αξιολόγησης για την προσωπική τους μαθησιακή πορεία, αποτίμηση της δράσης τους με βάση αυτά και άλλα κριτήρια που προκύπτουν κατά την εξέλιξη της διαδικασίας).
- * Η συνεργασία του/της εκπαιδευτικού με τους/τις άλλους/-ες εκπαιδευτικούς, ώστε να είναι περισσότερο αξιόπιστη, πληρέστερη και αποτελεσματική η αξιολόγηση των μαθητών/-τριών.

Μέθοδοι-εργαλεία αξιολόγησης

- α)** η αυτοαξιολόγηση,
- β)** η ετεροαξιολόγηση,
- γ)** η παρατήρηση,
- δ)** οι γραπτές δοκιμασίες,
- ε)** ο φάκελος μαθητή/-ήτριας και
- στ)** οι συζητήσεις.

Συγκεκριμένα...

Στην αυτοαξιολόγηση, την ετεροαξιολόγηση και τον φάκελο μαθητή/-ήτριας, κυρίαρχο ρόλο στη διαδικασία έχει ο μαθητής ή η μαθήτρια, ενώ στις υπόλοιπες τον έχει ο/η εκπαιδευτικός (National Council for Curriculum and Assessment, NCCA, 2008). Μπορεί η κάθε μέθοδος να παρουσιάζεται αυτόνομα, αλλά στην πράξη μπορεί να γίνει συνδυασμός μεθόδων, ώστε ο/η εκπαιδευτικός να συλλέγει ποικίλα στοιχεία, για να μπορεί να κατανοήσει τη μαθησιακή και την αναπτυξιακή πορεία του μαθητή και της μαθήτριας και να συνθέσει με μεγαλύτερη αξιοπιστία και εγκυρότητα το προφίλ του/της μαθητή/-ήτριας.

A) Αυτοαξιολόγηση

Αυτοαξιολόγηση: είναι μια διαδικασία διαμορφωτικής αξιολόγησης, κατά την οποία οι μαθητές προβληματίζονται σχετικά με την ποιότητα της εργασίας τους, κρίνουν το βαθμό στον οποίο αντανακλά συγκεκριμένους και σαφείς στόχους ή κριτήρια, και αναθεωρούν αναλόγως. (Andrade & Valtcheva, 2008)

Η παροχή κινήτρων στους/στις μαθητές/-ήτριες στην εκπαιδευτική διαδικασία είναι συνδεδεμένη με αρκετά χαρακτηριστικά της αυτοαξιολόγησης : οι μαθητές/-ήτριες νιώθουν ότι έχουν τον έλεγχο της μάθησης ... και μπορούν να παρακολουθούν την πρόοδο που σημειώνουν. Επίσης, τους δίνεται ο χρόνος να τροποποιήσουν και να βελτιώσουν την απόδοσή τους. Καθώς η αυτοαξιολόγηση αποτελεί μέρος της διαμορφωτικής αξιολόγησης, οι μαθητές/-ήτριες έχουν ευκαιρίες να επικεντρώσουν την προσοχή τους σε συγκεκριμένες περιοχές. Έτσι, είναι σε θέση να κατανοήσουν τον τρόπο βαθμολόγησης, δε θεωρούν τους βαθμούς αυθαίρετους, ούτε προσπαθούν να βελτιώσουν την απόδοσή τους αποκλειστικά με αυτό το κριτήριο. (Geeslin, 2003:863

«Οι μέθοδοι και οι τεχνικές δεν διδάσκονται. Τις μαθαίνει κανείς μόνος του, ψάχνοντας». Pierre-Auguste Renoir, Γάλλος ζωγράφος

Η αυτοαξιολόγηση του μαθητή/τριας παρέχει, μεταξύ άλλων, στον/στην εκπαιδευτικό και στους γονείς/κηδεμόνες πληροφορίες για τη σκέψη, τις ανάγκες, τους στόχους, την αυτο-εικόνα του/της, αλλά και τους τρόπους με τους οποίους ο/η μαθητής/-ήτρια διαχειρίζεται τις δυσκολίες του/της.

**«ΑΝ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΘΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΜΑΘΕΙ ΜΕ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΠΟΥ
ΤΟ ΔΙΔΑΣΚΟΥΜΕ, ΤΟΤΕ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΤΟ ΔΙΔΑΞΟΥΜΕ ΜΕ ΤΟΝ
ΤΡΟΠΟ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΜΑΘΕΙ» Maria Montessori,
Ιταλίδα παιδαγωγός**

Ο ρόλος της αυτοαξιολόγησης είναι ιδιαίτερα σημαντικός, επειδή συμβάλλει επιπλέον στη διαδικασία ανατροφοδότησης για τον εκπαιδευτικό και το εκπαιδευτικό σύστημα. Τέλος, η σημασία της είναι καθοριστική για την «αυτονόμηση» του μαθητή, ο οποίος μέσω της αυτοαξιολόγησης αποκτά επίγνωση των εκπαιδευτικών στόχων του προγράμματος που παρακολουθεί και κάνει υποθέσεις για το ποια είναι τα καταλληλότερα μέσα για την επίτευξη των στόχων και τη βελτίωση της επίδοσής του.

Γιατί η αυτοαξιολόγηση του μαθητή /τριας ;

- Να γίνει ο μαθητής ενεργός συμμετέτοχος της μαθησιακής διαδικασίας.
- Να αναπτύξει δεξιότητες για να αξιολογεί ο ίδιος την εργασία του.
- Να είναι σε θέση να θέτει προοδευτικά νέους στόχους για τον εαυτό του ως υποκειμένου που μαθαίνει.
- Να αυτοϋποκινείται προς την κατάκτηση του στόχου που έθεσε.
- Να γνωρίσει τις μαθησιακές ανάγκες του, το μαθησιακό του στυλ, τις ικανότητές του.

Ο/η μαθητής/τρια

- * αναλαμβάνει την ευθύνη για τη μάθησή του/της και θέτει στόχους για τον εαυτό του/της.
- * σκέπτεται τα επόμενα βήματα στη μαθησιακή διαδικασία και, αρχικά υποστηριζόμενος/-η και στη συνέχεια περισσότερο αυτόνομα, να ορίζει την πορεία της δικής του/της μαθησιακής διαδικασίας.
- * αισθάνεται ασφαλής να δοκιμάσει κάνοντας και λάθη.

Μαθημάτων αναγκαιότατον τα κακά απομαθείν. Αντισθένης

- * οικοδομεί την αυτοεκτίμησή του προσδίδοντας θετική προοπτική στη συμμετοχή του/της στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- * κερδίζει σταδιακά την αυτονομία και την ανεξαρτησία του/της.
- * αναπτύσσει εσωτερικά κίνητρα.

Η αυτοαξιολόγηση του μαθητή επομένως ,

- αποτελεί διαδικασία διαμορφωτικής αξιολόγησης.
- αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της ισορροπημένης αξιολόγησης.
- συμβάλλει στην αυτογνωσία του μαθητή.

Ευκαιρίες για αυτοαξιολόγηση(πότε)

- *να στοχαστούν για μια συλλογική δράση και να αποτιμήσουν τόσο το αποτέλεσμα όσο και τους όρους συνεργασίας αλλά και τη δική τους συμβολή.
- *να αποτιμήσουν μια ατομική εργασία τόσο ως προς το αποτέλεσμα, όσο και ως προς τη διαδικασία που ακολούθησαν (τους τρόπους που εργάστηκαν, την προσοχή που έδειξαν, την προετοιμασία τους, τις γνώσεις που αξιοποίησαν κ.ά.).

- * να αποτιμήσουν ή και να ερμηνεύσουν τη συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία σε κάποιο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.
- * να ορίσουν σε συνεργασία με τον/την εκπαιδευτικό τους στόχους και τα επόμενα βήματα της μαθησιακής τους πορείας.
- * να ορίσουν κριτήρια και να επιλέξουν εργασίες για τον ατομικό τους φάκελο.

B) Ετεροαξιολόγηση

...Η ετεροαξιολόγηση περιγράφεται ως μια στρατηγική που εμπεριέχει κρίσεις μαθητών για την εργασία άλλων μαθητών, και η οποία συνήθως αναπτύσσεται όταν οι μαθητές εργάζονται μαζί σε συνεργατικές ή κοινές δραστηριότητες μάθησης. (Noonan & Dubcan, 2005:2)

Ερείσματα της ετεροαξιολόγησης

Αποτελεί τεχνική αξιολόγησης η οποία θεμελιώνεται στις θεωρίες της ενεργητικής μάθησης (Piaget, 1971) και του κοινωνικού εποικοδομητισμού (Vygotsky, 1978), υποστηρίζοντας τη μάθηση που αναπτύσσεται σε ένα δημοκρατικό περιβάλλον, μέσα από την ενεργό συμμετοχή και την αλληλεπίδραση των συμμετεχόντων.

Η ετεροαξιολόγηση εφαρμόζεται σε συνδυασμό με τις διαδικασίες αυτοαξιολόγησης .

Ίδια κριτήρια για όλους, σαφώς ορισμένα και διαμορφωμένα από τον/την εκπ/κό ή σε συνεργασία με μαθητές /τριες.

Πλεονεκτήματα ετεροαξιολόγησης

- * Μπορεί να δώσει στον/στην εκπαιδευτικό σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τη μαθησιακή πορεία των μαθητών/τριών
- * Αποτελεί διαδικασία αξιολόγησης για τη μάθηση— και ένα ισχυρό μετα-γνωστικό εργαλείο(βλ.παράρτημα).
- * Καλύτερη κατανόηση ενός θέματος
- * Ανατροφοδότηση
- * Αναστοχασμός

Πώς αξιοποιείται ;

Η ετεροαξιολόγηση αξιοποιείται από τον/την εκπαιδευτικό για την ενίσχυση της μάθησης: **(1)** για την υποστήριξη της ενεργούς εμπλοκής των μαθητών και μαθητριών στη διαδικασία της μάθησης, **(2)** για την ενίσχυση της κοινωνικής αλληλεπίδρασης και της εμπιστοσύνης στους άλλους, **(3)** για τη διευκόλυνση της ατομικής ανάδρασης, και **(4)** για την επικέντρωση των μαθητών και μαθητριών κυρίως στη διαδικασία και όχι στο προϊόν. Η ετεροαξιολόγηση που αξιοποιείται ως εργαλείο διαμορφωτικής αξιολόγησης μπορεί να είναι ιδιαίτερα χρήσιμη στη διδασκαλία με ομάδες εργασίας, διευρύνοντας την μαθησιακή εμπειρία και επηρεάζοντας θετικά τις επιδόσεις των μαθητών και μαθητριών. (Johnson, 2004, στο Noonan & Dubcar, 2005:3)

Δυσκολίες αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης

*** Η αντικειμενικότητα**

Γι αυτό :ανάπτυξη δεξιοτήτων αξιολόγησης από μαθητές με εξάσκηση (οδηγίες με τη μορφή ρουμπρίκας , σαφή κριτήρια και σαφείς στόχοι, σύγκριση με τις εκτιμήσεις του /της εκπ/κού, το ζευγάρι μαθητών να είναι παρόμοιας ικανότητας κ.λπ)

Γ) Παρατήρηση

Η συστηματική παρατήρηση (systematic observation) είναι μια δυναμική ποιοτική μέθοδος που αξιοποιείται προκειμένου να καταγραφούν από τον παρατηρητή φαινόμενα και καταστάσεις, όπως αυτά λαμβάνουν χώρα. Τη χρησιμοποιούν εκπαιδευτικοί και ερευνητές για να κατανοήσουν τα γεγονότα όπως αυτά διαδραματίζονται στη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ώστε στη συνέχεια μέσα από μια αναλυτική διαδικασία να αναδειχθούν τα νοήματα των πράξεων των υποκειμένων και των σύνθετων αλληλεπιδράσεων... (Bernard, 2006)

Μορφές παρατήρησης

Η παρατήρηση μπορεί να είναι δομημένη ή μη δομημένη. Δομημένη είναι η παρατήρηση που σχεδιάζεται εκ των προτέρων από τον/την εκπαιδευτικό και προϋποθέτει ότι ο/η εκπαιδευτικός έχει σχεδιάσει τί ακριβώς θα παρατηρήσει, ποιος είναι ο στόχος της παρατήρησης, πότε, πώς θα παρατηρήσει και πώς θα καταγράψει τα στοιχεία της παρατήρησης.

Μη δομημένη είναι η παρατήρηση που πραγματοποιείται μέσα σε συνθήκες αναδυόμενων περιστατικών ή καταστάσεων και παρέχει σημαντικές επίσης πληροφορίες στον/την εκπαιδευτικό.

Είδη παρατήρησης

- α) Στοχοθετημένη παρατήρηση μαθητή/-ήτριας
- β) Δείγματα γεγονότος.
- γ) χρονικά δείγματα
- δ) ανεκδοτική παρατήρηση (δομημένη ή μη)
- ε) μέθοδος της σκίασης
(δομημένη): συστηματική παρατήρηση μάθησης ή συμπεριφοράς μαθητή ή

Τεχνικές καταγραφής της παρατήρησης

- α) ανεκδοτικές καταγραφές : σύντομες , αφηγηματικές . Περιγράφουν τι έγινε, πότε έγινε, πού έγινε και τί ειπώθηκε.
- β) τρέχουσες καταγραφές : λεπτομερής καταγραφή όλων των πράξεων του μαθητή ή της μαθήτριας(ή ομάδας) σε μια ορισμένη χρονική περίοδο.
- γ) κλίμακες ελέγχου : κατάλογος συμπεριφορών, δεξιοτήτων, γνώσεων του/της μαθήτριας σε έναν συγκεκριμένο τομέα (γνωστικό, συναισθηματικό, κοινωνικό κ.λπ.) ή γνωστικό αντικείμενο του αναλυτικού προγράμματος

δ) κλίμακες διαβάθμισης (ρουμπρίκες): μια ρουμπρίκα έχει δύο ουσιαστικά χαρακτηριστικά: α) μια λίστα κριτηρίων, π.χ. τα κύρια χαρακτηριστικά μιας εργασίας και β) ποιοτικά επίπεδα, π.χ. πώς είναι τα χαρακτηριστικά μιας εργασίας σε κάθε επίπεδο ποιότητας.

E) Ατομικός φάκελος

Ο φάκελος του μαθητή είναι «μια συλλογή μαθητικών εργασιών που εκθέτει τις προσπάθειες των παιδιών, την πρόοδό τους και τα επιτεύγματά τους σε μία ή περισσότερες γνωστικές περιοχές. Η συλλογή αυτή πρέπει να περιλαμβάνει την μαθητική συμμετοχή στην επιλογή των περιεχομένων, τα κριτήρια για την επιλογή, τα κριτήρια για την αξιολόγησή τους, και τεκμήρια του μαθητικού αναστοχασμού πάνω στον τρόπο με τον οποίο οι εργασίες παρήχθησαν».
(Paulson κ.ά., 1991)

Τί είναι ο ατομικός φάκελος; (...και άλλοι ορισμοί)

- Σκόπιμη και συστηματική συλλογή εργασιών από το άτομο, που απεικονίζει την περιοδική πρόοδό του ή τη συνολική επίδοσή του σε μια ορισμένη περιοχή για ένα δεδομένο χρόνο (τρίμηνο, εξάμηνο, σχολική χρονιά) (Alter & Spandel, 1992).
- Συστηματική, οργανωμένη συλλογή ενδείξεων-στοιχείων που χρησιμοποιούνται από τον εκπαιδευτικό προκειμένου να παρακολουθήσει την ανάπτυξη των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των στάσεων των μαθητών (Vavrus, 1990).

Ο ατομικός φάκελος

- Είναι παιδαγωγικό εργαλείο:
 1. αυτο-αξιολόγησης των μαθητών
 2. ετερο-αξιολόγησης τόσο από τα μέλη της ομάδας όσο και από τους διδάσκοντες.
- Οι μαθητές συμμετέχουν στην εφαρμογή του
- αυτοαξιολογούνται και αναστοχάζονται

Σκοπός φακέλου

- * Να αναδείξει τη σταδιακή προσωπική ανάπτυξη κάθε μαθητή/-ήτριας
- * Να αποτυπώσει τη διαδικασία μάθησης
- * Να ενθαρρύνει το μαθητή/τρια στην ενεργό, διερευνητική και κριτική μάθηση, εφόσον τον/την εμπλέκει στη διαδικασία αυτοαξιολόγησης
- * Να βοηθήσει το μαθητή να παίρνει πρωτοβουλίες
- * Να παρέχει στον/στην εκπ/κό στοιχεία ανατροφοδότησης

Συγκεκριμένα ...

- 1. Ο μαθητής μόνος του ή σε συνεργασία με τον εκ/κό αποφασίζουν για τη μορφή του φακέλου (έντυπη, ηλεκτρονική, ντοσιέ κλπ.)
- 2. Ο μαθητής συγκεντρώνει προσωπικά του στοιχεία: βιβλία που έχει διαβάσει, θεατρικά ή κινηματογραφικά έργα που έχει δει, ξένες γλώσσες με τις οποίες ασχολείται ή θέλει να μάθει, μουσεία που έχει επισκεφθεί, σκέψεις και σκοπούς του, ασκήσεις και εργασίες, σημειώσεις κάθε μορφής κλπ.

- 3. ο μαθητής επιλέγει τι θέλει να παρουσιάσει και να συμπεριλάβει στον φάκελο,
- 4. ο μαθητής αναρωτιέται για τους λόγους της επιλογής. Γνωρίζει καλύτερα τον εαυτό του.
- 5. ο μαθητής συνδυάζει τα στοιχεία μεταξύ τους, διαπιστώνει την πρόοδο, μεταβάλλει τα σχέδιά του.

- 6. Ο μαθητής συζητά με τους συμμαθητές του, τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς: το σχολείο οργανώνει συναντήσεις, στις οποίες οι μαθητές εκθέτουν το έργο τους, ανταλλάσσουν απόψεις για τα θετικά ή τις αδυναμίες κ.λπ, τί πρέπει να προσέξουν κ.ο.κ.
- 7. ο μαθητής αντικαθιστά (ανά 15/ήμερο, μήνα κλπ.) τη μορφή του φακέλου προσθέτοντας ή αφαιρώντας...

Δυσκολίες κατά την εφαρμογή του ατομικού φακέλου

Η κατασκευή του ατομικού φακέλου:

- είναι χρονοβόρα διαδικασία
- απαιτεί κόπο και διδακτική εμπειρία
- ενέχει τον κίνδυνο να καταλήξει σε τυπική και ανούσια διαδικασία συλλογής στοιχείων
- απαιτεί ενημέρωση των γονέων και φορέων που εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Κατηγοριοποίηση φακέλων

- * Ο Φάκελος Επίδειξης, στον οποίο ο μαθητής/τρια παρουσιάζει τις καλύτερες εργασίες του/της.
- * Ο Φάκελος Αξιολόγησης, στον οποίο ο μαθητής/τρια παρουσιάζει όλες τις αξιολογημένες εργασίες του/της.
- * Ο Φάκελος Τεκμηρίωσης, που περιλαμβάνει τις εργασίες που ο μαθητής/τρια έχει κάνει, είτε έχουν αξιολογηθεί είτε όχι.
- * Ο Εξελικτικός Φάκελος, στον οποίο ο/η μαθητής/ήτρια παρουσιάζει δείγματα των εργασιών του/της που δείχνουν την εξέλιξη και την πορεία

Τα 5 στάδια αξιολόγησης στην τάξη

Τα στάδια αυτά, παρόλο που παρουσιάζονται ως διαδοχικές φάσεις, δεν αναπτύσσονται γραμμικά. Αντίθετα, κάθε στάδιο εξελίσσεται ως δυναμική διαδικασία που ανατροφοδοτεί το προηγούμενο στάδιο και ανατροφοδοτείται από τα επόμενα. Ο/Η εκπαιδευτικός έτσι εμπλέκεται σε μια αναστοχαστική διαδικασία με ερευνητικό προσανατολισμό, που ουσιαστικά τον καθιστά αναστοχαζόμενο επαγγελματία (Κατσαρού & Τσάφος, 2003· Αυγητίδου, 2013).

1ο στάδιο : Συλλογή των αξιολογικών στοιχείων/τεκμηρίων

Αναζητούμε πληροφορίες σχετικά με :

- * τις ικανότητες και δεξιότητες των μαθητών και των μαθητριών: π.χ. την επικοινωνία, τη δημιουργική και κριτική τους σκέψη.
- * τις στάσεις των μαθητών και των μαθητριών: π.χ. τον σεβασμό προς τους/τις συνομηλίκους, τη στάση απέναντι στη διαδικασία της μάθησης αλλά και το σχολείο.
- * τις γνώσεις των μαθητών και μαθητριών στα διάφορα γνωστικά πεδία.

2ο στάδιο : καταγραφές των αξιολογικών στοιχείων/τεκμηρίων

Δείγματα από όσα κάνουν, δημιουργούν και λένε οι μαθητές/τριες (απαντήσεις, ζωγραφιές, τεστ, εργασίες, φύλλα εργασίας, φύλλα αυτοαξιολόγησης, ατομικούς φακέλους, εννοιολογικούς χάρτες κ.λπ.).

Οι καταγραφές μπορούν να αποθηκεύονται στον ατομικό φάκελο κάθε μαθητή και μαθήτριας ή στον φάκελο του/της εκπαιδευτικού ή ακόμη και στο ημερολόγιό του/της.

3ο στάδιο : ερμηνεία και ανάλυση των αξιολογικών στοιχείων/τεκμηρίων

Βάση για την ερμηνεία των στοιχείων αποτελούν τα κριτήρια αξιολόγησης αλλά και οι επιμέρους στόχοι που έχουμε θέσει για κάθε μαθητή/τρια.

4ο στάδιο :Αξιοποίηση των αξιολογικών στοιχείων/τεκμηρίων και της ερμηνείας τους

Σκοπός :Για να σχεδιάσουμε τα επόμενα στάδια της εκπαιδευτικής διαδικασίας ή να διαφοροποιήσουμε τη διδακτική μας πρακτική, με στόχο την ανταπόκριση στις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών και των μαθητριών.

5ο στάδιο :Η έκθεση προόδου

Ποιοτική αποτύπωση της επίδοσης του/της μαθητή/-ήτριας και της μαθησιακής αναπτυξιακής του/της πορείας με παράλληλη ανάδειξη των προοπτικών βελτίωσης

→ Στο τέλος μιας χρονικής περιόδου

Έκθεση περιγραφικής αξιολόγησης

- Περιγράφει: Το συνολικό προφίλ του μαθητή: δυνατότητες και αδυναμίες
- Το βαθμό επίτευξης των ειδικών διδακτικών στόχων κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς σε σχέση με το μαθητή
- Το βαθμό επίτευξης των στόχων του ΑΠΣ
- Τις διδακτικές πρακτικές και στρατηγικές που ήταν αποτελεσματικές
- Τα κίνητρα, το ενδιαφέρον, την επιμέλεια, τις κοινωνικές δεξιότητες
- Προτάσεις για το επόμενο τρίμηνο / τετράμηνο και για την επόμενη σχολική χρονιά

Δομή έκθεσης προόδου

Στο πρώτο μέρος δίνονται πληροφορίες με βάση

- α) τους στόχους που ορίζει το Πρόγραμμα Σπουδών για κάθε μάθημα, αλλά και τους τρόπους με τους οποίους αναπτύσσεται η εκπαιδευτική διαδικασία
- β) την παρέμβαση και τη λειτουργία του μαθητή ή της μαθήτριας κατά την εξέλιξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας, όπως αυτή αποτιμάται με βάση τις ακόλουθες κατηγορίες: (i) Ενδιαφέρον και συμμετοχή (ii) Συνεργασία (iii) Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλίας

“πρώτον εστιν έργον του φιλοσοφούντος: αποβαλείν οίησιν· αμήχανον γαρ, ά τις ειδέναι οίεται ταύτα άρξασθαι μανθάνειν.” Επίκτητος

Στο δεύτερο μέρος :

Παρατηρήσεις ως προς δύο κριτήρια: * Τα δυνατά σημεία, όπου ο/η εκπαιδευτικός θα σημειώσει τους τομείς στους οποίους ο/η μαθητής/-ήτρια έχει παρουσιάσει βελτίωση ή δείχνει προοπτικά μια δυναμική ανάπτυξης. * Τα σημεία και τους τομείς που χρειάζονται βελτίωση, όπου ο/η εκπαιδευτικός θα επισημάνει με διακριτικό τρόπο τις αδυναμίες και τις δυσκολίες των μαθητών/-τριών και γενικότερα τους τομείς στους οποίους πρέπει να εστιάσουν την προσοχή τους.

Παράδειγμα κριτηρίων περιγραφικής αξιολόγησης στη Ν.Ελλ.Λογοτεχνία

- Κατανόηση και επεξεργασία λογοτεχνικού κειμένου
- Αναγνώριση λογοτεχνικών ειδών
- Συσχέτιση λογοτεχνικού κειμένου (παραγωγή και πρόσληψη) με κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο
- Ερμηνεία λογοτεχνικού κειμένου προφορικά και γραπτά
- Ενδιαφέρον και συμμετοχή
- Συνεργασία
- Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών
- Δυνατά σημεία
- Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση

Πριν την αυτοαξιολόγηση του γραπτού λόγου

- προσδιορίζονται τα κριτήρια της ικανοποιητικής εργασίας.
- Τα κριτήρια γίνονται απολύτως σαφή και κατανοητά.
- νέα εξατομικευμένα κριτήρια μπορούν να προσδιορίζονται από κάθε μαθητή.
- οι παρατηρήσεις αυτοαξιολόγησης των μαθητών αξιοποιούνται για την ανατροφοδότηση της διδασκαλίας και την εξατομικευμένη παρέμβαση.

Παράδειγμα στη Φυσική

- * Ανάπτυξη διαδικασιών επιστημονικής πρακτικής (παρατήρηση, καταγραφή, ταξινόμηση, σύγκριση).
- * Διεκπεραίωση πειραματικών δραστηριοτήτων και κατασκευή πινάκων/γραφικών παραστάσεων.
- * Χρήση ορολογίας των φυσικών επιστημών για την περιγραφή των φυσικών φαινομένων γραπτά και προφορικά
- * Τεκμηριωμένη ερμηνεία φυσικών φαινομένων (συγκρότηση επιχειρημάτων).
- * Ενδιαφέρον και συμμετοχή
- * Συνεργασία
- * Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών
- * Δυνατά σημεία

Περιγραφική αξιολόγηση μαθητών /τριών με αναπηρίες και ε.ε.α

Η εφαρμογή της περιγραφικής αξιολόγησης ακολουθεί τις αρχές της διαφοροποιημένης διδασκαλίας, η οποία εφαρμόζει τη διαφοροποίηση της διδασκαλίας, τόσο στη διαδικασία της μάθησης, όσο και στο περιεχόμενο, αλλά και στα μαθησιακά αποτελέσματα, καθώς και στην αποτύπωσή τους.

Αρχές διδακτικών προσεγγίσεων

α) έμφαση στη διαδικασία της μάθησης και στην αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτικών, μαθητών/-τριών και μαθησιακών περιεχομένων β) ολιστική προσέγγιση της μάθησης και της ανάπτυξης γ) ευρύτητα, ευελιξία και ισορροπία στα μαθησιακά αντικείμενα και στα προγράμματα σπουδών δ) ευέλικτο σύστημα αξιολόγησης με την εφαρμογή εναλλακτικών μεθόδων και εργαλείων.

Δημιουργώντας φύλλα εργασίας ...

Επικεντρώνουμε την προσοχή μας σε συγκεκριμένους γνωστικούς στόχους (ανάλογα με την ενότητα) και σχεδιάζουμε ανάλογες ερωτήσεις –ασκήσεις σε φύλλο εργασίας που η καθεμία συνδέεται με έναν από αυτούς τους στόχους.

Οι βασικοί γνωστικοί στόχοι, για κάθε τάξη περιγράφονται στο ΔΕΠΠΣ αλλά διακρίνονται και στο βιβλίο και τετράδιο εργασιών της γλώσσας του μαθητή.

Όταν συντάσσουμε ένα φύλλο περιγραφικής αξιολόγησης φροντίζουμε η σειρά των γνωστικών στόχων που αξιολογούνται, να είναι ίδια με τη σειρά των ερωτήσεων- γνωστικών στόχων στο φύλλο εργασίας. Αυτό γίνεται για να διευκολυνθούμε στη μεταφορά των αξιολογήσεων από το φύλλο εργασίας στο φύλλο περιγραφικής αξιολόγησης.

Οι χαρακτηρισμοί στο φύλλο αξιολόγησης προτείνεται να είναι του τύπου (τετράβαθμη κλίμακα Likert):

τετράβαθμη κλίμακα Likert

Ενδεικτικά :

Α (το κάνεις εύκολα)

Β(το κάνεις με λίγα λάθη)

Γ(δυσκολεύεσαι να το κάνεις)

Δ(δεν το κάνεις)

Τελικά από την περιγραφική αξιολόγηση

Τί “κερδίζουμε” ; (Η θεωρία του
χρήσιμου στις σύγχρονες
κοινωνίες)

Τί κερδίζει ο γονιός

Γνωρίζει επακριβώς σε ποια σημεία
θέλει βελτίωση το παιδί του.

ΤΙ ΚΕΡΔΙΖΕΙ Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

Έχει αναλυτικές καταγραφές για κάθε μαθητή ξεχωριστά.

Ανά πάσα στιγμή μπορεί να ενημερώσει το γονέα και αναλυτικά, για το παιδί του.

Δε χάνει χρόνο σε άσκοπες δια ζώσης ατομικές ενημερώσεις γονέων.

ΤΙ ΚΕΡΔΙΖΕΙ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Έχει οργανωμένο αρχείο με τις επιδόσεις κάθε μαθητή σε κάθε στόχο, το οποίο μπορεί να παραδοθεί στον επόμενο εκπαιδευτικό της τάξης.

Παράρτημα :μεταγνωστική αξιολόγηση

Τί αξιολογούμε κατά τη μεταγνωστική
αξιολόγηση:

✓Τον Προγραμματισμό, την καθοδήγηση, την αυτο-
αξιολόγηση της σκέψης.

✓Τις Συναισθηματικές αντιδράσεις που προκαλούν οι
γνωστικές δραστηριότητες

✓ Τις Γνωστικές έξεις

Προγραμματισμός σκέψης

✓ Ποιο ακριβώς είναι το πρόβλημα;

✓ Πώς μπορώ να παραστήσω συμβολικά ή γραφικά τα δεδομένα;

✓ Με ποιο από τα προβλήματα που έχω λύσει στο παρελθόν μοιάζει;

✓ Ποιες δυσκολίες συνάντησα τότε και πώς τις ξεπέρασα;

✓ Για να απαντήσω στη βασική μου ερώτηση σε ποιες ερωτήσεις πρέπει να απαντήσω προηγουμένως;

✓ Πώς μπορώ να αναλύσω το πρόβλημα σε μικρότερα βήματα;

✓ Πώς αισθάνομαι για το πρόβλημα που καταπιάνομαι;

Καθοδήγηση της σκέψης

*τεχνική της αναδρομικής περιγραφής της σκέψης

*Ποια πορεία ακολούθησε η σκέψη μου;

*Ποια προβλήματα αντιμετώπισα;

*Με ποιο τρόπο τα ξεπέρασα;

*Τι δεν μπόρεσα να ξεπεράσω;

*Ποιο είναι το σκεπτικό των επιλογών μου;

*Ποιες ήταν οι συναισθηματικές μεταπτώσεις μου; *τεχνική της έκφωνης σκέψης : Περιγράφουν φωναχτά βήμα προς βήμα τη διαδικασία επεξεργασίας σύμφωνα με το μοντέλο της αυτοκαθοδήγησης. (Bandura)

Αυτοαξιολόγηση της σκέψης

*Ο μαθητής περιγράφει με ουδέτερους και όχι αξιολογικούς όρους την πορεία που ακολούθησε για να λύσει το πρόβλημα. i. Πώς το έλυσα; ii. Πόσο ικανοποιημένος είμαι από τον τρόπο που προγραμματίσα και εκτέλεσα το σχέδιό μου; iii. Τι δυσκολίες συνάντησα που δεν περίμενα; iv. Τι θα έκανα διαφορετικά αν ξανάρχιζα την εργασία αυτή

B) Συναισθηματική αντίδραση

*Ο μαθητής: i. περιγράφει αν βρίσκει ενδιαφέρον και αξιόλογο το μαθησιακό αντικείμενο. ii. περιγράφει τα αποτελέσματα που έφερε η προσπάθεια που κατέβαλε. iii. δηλώνει αν αποδίδει την επιτυχία στην τύχη ή την προσπάθεια. iv. δηλώνει αν αισθάνεται σιγουριά ή αμφιβολία για τις γνώσεις και τις ικανότητές του.

Γ) Γνωστικές έξεις

- Γνωστική αυτονομία vs εξάρτηση από γνώμες τρίτων.
- Γνωστική περιέργεια vs άκριτη αποδοχή δεδομένων ως αυτονόητων.
- Επιδίωξη αντικειμενικότητας vs υποκειμενισμός και προκατάληψη.
- Γνωστική ευκαμψία vs δογματική εμμονή σε προαποφασισμένες θέσεις.
- Στοχαστική θεώρηση vs γνωστικός παρορμητισμός.
- Γνωστική τιμιότητα vs εκλογίκευση, δικαιολόγηση των λαθών μας.
- Εμμονή στο έργο vs απογοήτευση και εγκατάλειψη της

6ο ΠΕΚΕΣ

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας
!

Καλή δύναμη !

Πειραιάς, 29/3/2019